

AND REPORT 119/2

Aneb pokračování interview z minula:

Rozhovor s

IANEM ANDERSONEM část 2

V posledním čísle časopisu UNCUT, do kterého čtenáři posílají dotazy, jsi odpověděl na jednu otázku takto: "Narazil jsem před pár měsíci jsem na letišti na Jimmyho Page. Poměrně sklíčeně jsem se já vracel do práce a on jel zabít nějaký čas v Maroku, či co..." Je mi jasné, že to byla nadsázka. Ale je faktem, že v této fázi své kariéry a života bys mohl mít tolik dovolené, kolik by sis přál. Cítíš se občas „sklíčeně“ ze života na cestě, a co tě nutí plánovat další tisíce vystoupení na nejbližších 18 měsíců?

Abych to uvedl na pravou míru, Jimmy právě ukončil práci na projektu Led Zeppelin a cestoval sám na dovolenou. Já jsem jen nabyl dojmu, že by rád dělal to, co já, což byl úprk k odletu, Jimmy, směr turné v Jižní Americe, nebo jinam. Já vím, že on by strašně rád byl zpátky se Zepelíny, nebo dělal na něčem velkém; určitě mu chybí koncerty a ten život tam. To je pozitivní věc.

Takže to slovo „sklíčeně“, které použil časopis, se vztahovalo na něj, a ne na tebe?

Nepamatuji si, že bych ten cosi zdůrazňující výraz vyslovil. Ale ne, rozhodně ne ve vztahu ke mně, "ach bože, já zas musím jet, a nastartovat další turné"... bylo to myšleno tak, že Jimmy byl...nikoli sklíčený, ale prostě tiše záviděl, že já nemám čas dělat jako on práci ve studiu, protože my máme na programu velkou šňůru. Za mě tohle dělají jiní. Já nemám tu schopnost si sednout a pracovat se starými věcmi sám. Jsem celkem rád, že to pro mě dělají jiní a já do toho můžu něco svého vložit, ale celé bych si to na triko nevzal, protože, upřímně řečeno, já jsem raději na tom turné. Asi se ten rozhovor po telefonu zkrusil. Rozhodně jsem nechtěl působit dojmem, že jsem sklíčený z toho, že musím do práce, zatímco šťastný Jimmy může na dovolenou. Vlastně je to úplně naopak. Někdy předtím mi řekl, že si bude muset promluvit „se zpěvákem“ [smích] protože to je všeobecně známo, že Jimmy by strašně rád viděl Zeppelíny zase jako hudební esa, a Robert Plant, také pochopitelně, to zase nechce. Roberta Planta neznám, ale dovedu si představit, že si užívá více legrace, když hraje s různými lidmi. Dlouho mu trvalo, než si tuto úroveň vybudoval, ale měl dlouhodobě úspěch jako sólový umělec, a klobouk dolů, protože to dokázal bez využívání stylu Zeppelinů, ať už hudebně, nebo ve smyslu vlastního zpěvu. S věkem vyzrál, zpívá více melodičtějších věcí v nižších polohách. Dává do toho mnohem víc klidného ducha. Co více si stárnoucí muzikant může přát, prostě si užívat to, co dělá. Zatímco Jimmy, jak se domnívám, dělá tu to, a tu tamto, ale myslím, že je trochu frustrovaný, protože ví, kam ho srdce táhne, a to jsou Led Zeppelin. Možná víc než srdce ostatních hráčů. Ale to je jen můj dojem. Ale vlastně jsem nedávno mluvil s John Paul Jonesem. V době, kdy pracoval se Zeppelíny, z něj nikdy nevypadlo ani slovo, ale nakonec ke mně přišel a povídá: "Mám tvoji mandolínu". Já na to: "pardon?" a on opáčí "já jsem John Paul Jones, a mám tvoji mandolínu. Tu, co dělal Andy Manson a tys mu jí potom prodal zpátky. Já jsem ji koupil!". Vysvětlil mi to, a já jsem si až pak uvědomil, o čem mluví. On sbírá takovéhle nástroje. Má mojí elektrickou mandolu s plným korpusem, kterou jsem krátce používal, a pak na ní jen sedal prach. Andy Manson mi řekl, že na ní má kupce, a nakonec se ukázalo, že je to John Paul Jones. Bezva týpek, mrzí mě, že jsme spolu nikdy nemluvili nebo se nesešli, když jsme spolu pracovali. Tehdy byl velice tichý, zůstával raději o samotě, stejně jako já, takže jsme se nikdy nekontaktovali.

Pokud se vrátím k vaší otázce, co se týče krátkých dovolených, tak těch mám celkem dost, třeba pár dní, nebo týden, nebo čtrnáct dní, sem tam i tři neděle. Letos budu mít asi pět kratších dovolených, což je o tři víc než většina lidí, a o čtyři víc než mnozí lidé. Pár nocí jsem strávil na Gibraltaru, tam jsem byl poprvé, pak v Brugách, další bude v Bukurešti a v Budapešti. Já nejsem z těch, kteří rádi leží dva týdny na pláži, ale mám celkem rád tyhle krátké výlety. Je to tak zvláště sexy, jet do města, kde jsem byl už mnohokrát předtím, a bydlet v hotelu, jíst v restauracích a (šeptem) nemuset hrát večer představení! To je fakt až hříšné. Takže, konec konců, ne, krátké dovolené mi nechybí.

Rádi bychom se zeptali, proč mají v současnosti zakázán vstup na vystoupení fotografové?

No, to není zákaz. V našem dokumentu se tomu říká "Zvláštní dohoda". Musíte pochopit, že dnes je každý na světě fotografem. To před 20 lety nebylo. Pokud jste měli foťák na focení koncertu, byli jste pravděpodobně profesionálním fotografem. To teď skončilo. Každý, kdo požádá o foto-pas nebo předstírá, že je fotograf, je prostě jen někdo, kdo si koupil Nikona v obchodu Currys, a všichni víme, že jde jen o rádoby fotografy. Někteří dokonce mají webové stránky, ale to z nich nedělá profesionální fotografy, a nemůže je to opravňovat k tomu, aby stáli lidem ve výhledu. Lidé, kteří si zaplatili za nejlepší sedadla, pak koukají na nějaké fotografy, kteří jim stojí v cestě, strkají se, a jsou otravní. Nežijeme v době, kdy o nás budou druhý den psát veškeré noviny. Má jen malou hodnotu mít na místě fotografa... ale to neznamená, že tam nebudou žádní, to jen znamená, že příležitostně, na základě předchozí dohody, to zvážím, a pokud si budu myslet, že jde o skutečného reportéra, pak je to OK. V našem kontraktu přesně stojí psáno: "Fotografové nejsou na koncertech JT/IA obecně povoleni,

s výjimkou předchozí písemné dohody“. Takže pokud někdo má velice dobrý důvod tam být, například fotograf pořadatele, pak je to asi v pořádku, ale nepovolíme houf dvaceti lidí, předstírajících, že jsou tiskoví reportéři, přičemž většina z nich jsou podvodníci. A chci tím říci, že **jsou** podvodníci, nemají žádné profesionální reference, a dělají to jen pro sebe, protože prostě jen chtějí stát vpředu a vypadat důležitě. Upřímně řečeno, je to ztráta času nás všech, a pro mne je velice urážející, že tito lidé se obvykle snaží posunovat a blokovat lidem výhled. Omezili jsme to na deset, patnáct minut koncertu, zpravidla na začátku, ale je rozdíl mezi regulérní show, a nebo nějakým konstruktivním představením, kde se točí video nebo podobně. Pak jsou postavy, stojící ve výhledu, velice rušivé. Víte co, asi byste nečekali reportéry třeba na, já nevím, kurva, na Macbethovi v divadle Globe, nebo v Národním, nebo jinde. Nejsou tam fotografové, stojící před publikem, a cvakající snímky herců v průběhu představení. Takže pokud děláš show trochu více teatrálního rázu, která má začátek a konec, a běží tam video, a aktéři tam mají své vstupy a předvádějí něco, obtěžování blesky a hordou u pódia je v této souvislosti velice vlezlé. Takže na většině těchto tzv. produkčních show neochotně souhlasím s fotografy na prvních 10-15 minut *druhé* poloviny (to se většinou hraje „výběr), ale nemohou přijít na začátku, protože začátek je zkrátka začátek. Nechci, aby se to dělo, je to pak absolutní brzda, když se tam ti lidé melou, a nestojí tam, kde by měli. Je to odpuzující. Když třeba Ryan zahajoval představení, tehdy jak zametal jeviště, a byl tam houf lidí, stojících před ním, hlasitě cvakajících, nebo volajících „hele, kdo jseš?“, to bylo opravdu hnusné. Hrajeme tak trochu divadlo, on tam má mluvený text, musí něco předvádět, to není jen "jé, ROCK 'N' ROLL!". Tohle je něco jiného. Pro show ve Wuppertalu by vpuštění fotografové mohli fotit prvních pár písniček první poloviny. Ale o to byste asi nestáli, protože chcete fotky s orchestrem v pozadí, a se sborem, který skutečně něco dělá, a ne, že bude jen sedět na scéně jako krůty, a čekat, až přijde jeho čas. V ideálním světě by to tak nebylo, ale jich ve sboru tolik, že když jsme na zkoušce měřili dobu, za jakou nastoupí všichni na pozice, bylo to neskutečné, trvalo to nějaké čtyři minuty. A pak museli ještě ladit...

Takže s fotografy začneme tím, že říkáme 'Ne, nemůžete', a pak, jen někdy, 'Ano, můžete'. Ale když by to bylo naopak, pak by se tam pohybovala nekontrolovatelná masa lidí... Je to jako s vozíčkáři a jejich doprovodem – jsou jak pytel blech. Některé lokace uvádějí vozíčkáře do potencionálně nebezpečných situací, často jde o paraplegiky, kteří absolutně nejsou schopni 'Já tady nechci být, pojďme domů' a které tam přivezl doprovod, který je v zásadě použije jako způsob, jak získat volňásek dopředu. Byl jsem svědkem situací, a láme mi to srdce, kdy lidé v pokročilém stádiu fyzické bezmocnosti byli přivezeni doprovodem, který si následně užíval muziku, zatímco ten chudák na vozíčku koukal opravdu ztřápeně, protože musel několik hodin trčet před hlasitými reproduktory. Nikdo z nás doopravdy neví, zda tam chtějí být, nebo že si možná mysleli, že tam chtějí být, ale o pár minut později si řeknou 'Chce se mi na záchod, asi se pomůčím do kalhot, protože odsud se nikdy nemůžeme dostat'. To jsou opravdu těžké situace. A to se ještě některé lokace v minulosti rozhodly, v rámci politické korektnosti, že budou neslyšícím tlumočit. To pak měli někoho, kdo stál po straně scény, a překládal mé texty do znakové řeči.

To bych chtěl vidět někoho, jak se snaží některé texty z *Homo Erraticus* znakovat...

No, přesně. Je to celé blbost, aby někdo stál vedle repráku, a snažil se znakovat to, co já zpívám přes zesilovač. Naposledy si pamatuji, že jsem si říkal, že i když by ta ženská slyšela slova z repráku zřetelně, jak je bude znakovat, aby to dávalo smysl? Asi si jen vymýšlela nebo to celé podělala, jako ten borec na zádušní mši za Nelsona Mandelu. A zcela upřímně, pokud byste byli opravdu neslyšící, rozhodli byste se jít na rockový koncert, nebo spíš na tenisový zápas, nebo na fotbal, prostě na něco, kde na zvuku tolik nezáleží? Víte co, já neříkám, že by neslyšící na nás neměli chodit, ale rozhodně se jim nedostane téhož zážitku, a to, že budou mít tlumočnicka do znakové řeči... no nevím... je to takové strašidelné, a musejí si připadat spíše vyloučení...

Stávají se také ošemetné situace z oblasti bezpečnosti. Třeba včera někdo bouchal na dveře mé šatny, zrovna když jsem byl svlečený; bouchal a chtěl něco podepsat. Vystrčil jsem hlavu ze dveří, a povídám, 'pardon, právě se převlékám...' Zdálo se, že jsou tím zcela zaskočení, tak jsem prostě zavřel dveře. Hele, co čekali, že budu dělat? Sedět ve své šatně s pár groupies, kouřit jointa a pít šampaňské? To nedělám, byl jsem docela nahý, utíral se ručníkem, protože jsem byl dost rozpálený a zpocení, a musel ze sebe všechno sundat. Což, jak vím, mi trvá devatenáct minut. Od chvíle, kdy vkročím do šatny, tam musím zůstat minimálně dvacet minut, pokud dělám všechno co nejrychleji.

Ale teď bych se na něco rád zeptal já vás. Co tady děláte?? Proč by se vám chtělo sem jezdit a vidět zase to samé představení, i když s orchestrem a sborem, a hejnem chlápků, zpívajících [*napodobuje směšný operní hlas*] 'Sitting on a park bench...'? To bylo mimochodem poměrně komické, byl to nechtěný humorný okamžik. Ale když jsme to s Johnem dávali dohromady a procházeli písni, říkali jsme si, co kurva uděláme s tím sborem? Protože jsme neměli na výběr, dohoda s orchestrem byla taková, že s nimi musí být sbor. Takže jsme si vymysleli všelijaké linky jako „bom-bom-bom-bom“ nebo „a-a-a-a“, a [*znovu ten operní hlas*] 'The locomotive breath bom-bom-bom-bom'. Museli jsme doufat, že mluví trochu anglicky, i když ne moc, takže když pak měli zpívat komplikované texty v harmonii, nebo předvést něco uprostřed show, tak nebyli slyšet, protože to bys jim

musel dát zvukově prostor, aby zpívali jen sami, nebo jen s orchestrem. A konec konců, při tom omezeném čase na zkoušky, jsme si uvědomili, že toho pro sbor moc udělat nemůžeme, rozhodně jsme je nemohli mít v každé písni- to by znamenalo tři nebo čtyři dny zkoušení.

Ale to je přesně to, proč tu jsme, protože tuhle akci se sborem děláš jen třikrát, a z toho dvakrát jsme to viděli. To je ojedinělé představení.

Což může být naštěstí...

Můžu se tě zeptat na těch pár písniček, které jste kdysi natočili ještě jako Jethro Tull, jako jsou *Donkey And The Drum*(*Osel a buben*) a *Birnam Wood To Dunsinane* (*Birnamský les zteče dunsinanský hrad*)?

Jo, některé z těch věcí existují v podobě vícestopých nahrávek. Nepamatuji si ale, kde se teď nacházejí. Bylo tam taky *Sefika's Tango*, které jsem dělal pro Sefiku Kutluer, tureckou flétnistku, asi tři věci s Annou-Marií Calhoun, a ty dvě věci, které jsi zmínil. Byly nahrány ve studiu jako lepší dema, ale nikdy nebyly smixovány, byly to součástí studijního materiálu, který jsme zkoušeli na scéně. Nikdy se zcela nehodily do kontextu pro další vydání. James má kopie těch nahrávek, ale nevím, jestli je mám já.

Pokud se dobře pamatuji, hrál tam James spíše než Doane, plus Martin, David a John. Myslím, že jsme mluvili o tom, že je dáme na webové stránky jako stream, protože, upřímně, myšlenka vydání v nějakém prodejném formátu by prostě nefungovala. Kdo by si koupil půl tučtu nevydaných písní – to komerčně nedává smysl. Takže jedinou možností bylo jejich rozdáání, k bezplatnému stažení nebo tak něco. Ale s tím by hráči nemuseli souhlasit. Protože všechna ta výroční vydání a dosud nezveřejněné skladby představují příjem pro ty, kdo na nich hráli. Ale jo, jedno dne se na ně podíváme. Netrvalo by mi tak dlouho udělat dobře znějící mix, i když ne tak rychle, jako to umí Steven Wilson. A podmínkou je, aby tam byl čistý zvuk flétny, a ne jen orientační, rušený ostatními nástroji.

Vzpomínám si, že jsem ty kousky napsal v průběhu cest po Evropě na místech jako je Rumunsko a Bulharsko, a byly tím pádem lehce načichlé východoevropskými rytmy a pocity, které jsem tam měl. Také jsem poslouchal pár cross-overových věcí. Mluvil se tehdy o mé spolupráci s Davy Spillanem (*irský moderní dudák a flétnista, pozn.překl.*), tak jsem si obstaral album, které nahrál Andy Irvine s nějakými Bulharskými folklorními muzikanty, nazvané *East West*. Je to úžasné dílko. Takže to jsem měl v hlavě, když jsem seděl v autě nebo v dodávce a snažil se udělat nějaké pracovní nahrávky.

Když se v 80. letech objevily první Walkmany Sony, byla to revoluce – mohl sis dát tento nahrávací přístroj do kapsy. Před tím jsme s sebou museli tahat ty velké těžké věci s velkými tlačítky navrchu. To jsme s Martinem vláčeli po cestách. Jednou jsem dostal nějaký nápad na Baker Street v dopravní špičce a nahrál ho na diktafon. Pak jsem si to chtěl pustit, a bylo tam jen 'Chhhchhhh tút tút chhhchhhh'. Takže skvělý nápad, ztracený v dopravní špičce Baker Street!

www.anewdaymag.co.uk

www.jethrotullnewdaybook.co.uk

translation©JetřichTyl